Ha, ha, only serious
En ödmjuk översikt över hackerns humor

Helena Cardell
Kulturell komplexitet

Vårterminen 1996

Innehåll

Inledning

Syfte och bakgrund

Vi lever idag i ett samhälle där datorer och deras användningsområden får ett allt större inflytande i våra vardagliga liv. Media ordar yvigt om ”IT”, de talar om en revolution inom kommunikation och att vi bombarderas med för mycket information utan möjlighet att ta till oss allt. Förståsigpåare kliar sig i huvudet och undrar hur gemene man/kvinna ska kunna hantera all ny teknik och målar upp skräckscenarion där datorerna styr världen.

Långt där inne i datorvärldens mörker finns en subkultur jag vill föra fram i ljuset. Dessa människor har redan levt en lång stund med den ständigt växande utvecklingen inom datorvärlden med allt vad det innebär och de har inte gått under ännu, utan tvärt om excellerat i mästerskapen av den. Troligen skrattar de i mjugg åt den lilla människan som ständigt tolkar det oförståeliga i en negativ riktning, för själva ser de datorn som ett fantastiskt sätt att utöva sina intressen på och kommunicera genom. Med humor och en gnutta självkritik har de skapat sin egen kultur.

Jag vill belysa kulturen hackerdom, med särskild inriktning på just humor, eftersom den genomsyrar mycket av deras tanke och handling. Jag finner det sunt att ett intensivt leverne med tangentbordet inom armslängds avstånd har utvecklat en humor som genom exempelvis självironi och parodier skapa en distans till tillvaron i ett som jag ser det försök att hålla en fot kvar i verkligheten.

För att vara mer precis är det jag söker visa i denna uppsats hackerhumorns speciella uttrycksformer, som jag kommer att visa exempel på och försöka dela upp i kategorier. Som en tjänst mot den oinitierade läsaren skall jag dock först försöka beskriva en typisk hacker och berätta något om ideologierna som ligger som botten i hackerdom.

Hur har jag då kommit in på det här ämnet, då jag inte riktigt vet om jag kan kalla mig hacker själv? Det bör nämligen noteras att en hacker nödvändigtvis inte behöver vara intresserad av datorer, utan det gäller alla som har ett så starkt intresse att man absorberas av det.

Första gången jag stötte på termen hacker var inte via media utan när jag träffade min numer lagvigde. På den tiden tillbringade han nästan all sin tid framför datorn, oftast inloggad på Internet. Genom åren har intresset knappast minskat, men han har minskat ner den faktiska tiden vid tangentbordet avsevärt. Men jag har då motvilligt fått inse att även om han inte sitter konkret vid datorn så är hans sinne till 80% uppfyllt av allt det som har med datorer att göra. Jag får allt fler inblickar i hackerdom, och ser att det ligger så mycket mer bakom än bara ett datorintresse, eftersom de exempelvis har *sin* humor, *sin* folklore, ja överhuvudtaget allt för många gemensamma drag för att man ska kunna ignorera det. Jag kan till och med läsa en beskrivning av J. Random Hacker, och oftast punkt för punkt se min egen man och flera av hans vänner beskrivna.

Sedan tycker jag naturligtvis att humor överhuvud taget är ett fascinerande ämne, eftersom jag tycker att ingen människa kan kalla sig levande utan en liten form av humor.

Metod och material

Att göra en sammanställande studie av hackerhumorns uttrycksformer är ungefär lika lätt som att få grepp om Midgårdsormen; just när jag har tyckt mig få en någorlunda enhet kommer det in någon ny intressant information som får mig att tappa greppet igen. Det går inte att fråga sig vad hackerhumorns olika uttryckssätt har gemensamt, för jag har i vart fall inte lyckats finna ett svar på den korta tid jag haft på mig att skriva uppsatsen. Min intention med uppsatsen är heller inte att försöka få ett svar på en sådan fråga, utan snarare som jag tidigare nämnt en önskan att ge ett klarare, och förhoppningsvis positivare allmän syn på hackern, och jag väljer att göra det i skrattets kölvatten, genom att ge en bild av hackerns humor.

För att få en inblick i hackerhumorn har jag bland annat läst flera böcker som helt och hållet handlar om hackers, deras sätt att leva, och framför allt deras humor. *The Second Self* (Turkle, 84) ger en bild av hur vi formas av datorerna, *The Devouring Fungus* (Jennings, 90) gör ett försök att kartlägga legender och skämt inom datorvärlden. Jag har även använt mig av *The Jargon File* (Raymond, 95), ett uppslagsverk fyllt med hackerslang och uttryck bland mycket annat som i pappersform i stället är känt under titeln *The New Hacker's Dictionary.* Då hackerdom kan ses som en subkultur till ingenjörskulturen har jag även läst *Engineering Lives* (Mellström, 95), som beskriver några ingenjörers inställning till sitt jobb, och även deras form för humor, som ibland har vissa likheter med hackerhumorn.

Turkles avsikt med *The Second Self* är rent vetenskaplig. Hon är professor på MIT Media Laboratory och arbetade under sex år med intervjuer av bland annat studenter på MIT för att få en bild av hur datorn allt mer påverkar människans liv. Som motsats kan man se Jennings bok *The Devouring Fungus* som är en mer populärvetenskaplig skrift. Hon har lästs av många hackers, men kritiserats för att inte ha låtit en hacker eller någon annan som boken berör, att läsa igenom den för att korrigera vissa missförstånd (Raymond 95). Som underlag för flera exempel på hackerskämt duger den dock bra för mig.

The New Hackers Dictionary med dess *Jargongfil* är en uppdatering av Guy L. Steeles tidigare version. *TNHD* finns både på papper och på nätet, och jag har använd nätversionen. Jargongfilen korrigeras ständigt av den samlade eliten inom hackerdom genom rapporter till Raymond, som i en presentation av sig själv i pappersverisionen berättar att han är av en yngre generation hackers än GLS som är hans föregångare, och att Jargongfilen därmed ibland tar sig andra inriktningar när det gäller program och maskiner (Cardell 96).

Jag har gjort en intervju med Mikael Cardell, Lysator, som jag främst använt till att sudda ut de oklarheter som uppkommit under skrivandets gång. Då Mikael har sysslat med datorer och programmering sedan 13 års ålder, och har ett *mycket* djupt och brett intresse i hackerdom anser jag honom för att vara tillförlitlig. Jag vill tacka för det arbete han har lagt ner på förklaringar och dylikt åt mig.

Jag har valt ut de texter och skämt som jag tror att en bredare publik kan förstå, för att undvika långa förklaringar av datortermer och annat, så att den humanistiske läsaren inte ska råka ut för irriterande avbrott i läsningen.

Artbeskrivning

Hackerdom är en kultur som har fått ett oförtjänat dåligt rykte, mycket på grund av missuppfattningar av media. Genom en feltolkning av definitionen av hacker, har majoriteten av den svenska befolkningen lärt sig att se alla hackers som obstinata, ondsinta datorfreak som bryter sig in i andras datorsystem och förstör på ett eller annat sätt för att sedan luta sig tillbaka och njuta av maktens sötma. Riktiga hackers har ett annat ord för dessa datorförbrytare: crackers.

Vi har kommit så långt att vi — allmänheten — tenderar att se alla människor som har ett större intresse i datorer än att lära sig ett ordbehandlingsprogram som latenta — om inte redan praktiserande — brottslingar. Jag kommer i den här texten endast att tala om hackers, och intresserar mig inte för crackers. Jag ska försöka ge en bild av en grupp människor vars intresse för datorer är så stort att det kan sägas ha krupit in i ryggmärgen och lämnar avtryck i deras vardag som en naturlig del av den.

Något som flera gånger har dykt upp i exempelvis TV är frasen ”Information Wants to be Free”. Vad en hacker menar med detta är just att programvara inte ska vara något som är tillgängligt för den som kan betala bra, utan att alla som vill ta del av den ska få möjlighet till det. Detta gäller inte bara programvara, utan all kunskap, datornätverk och datorer ska vara tillgängligt för alla som är intresserade. Det är den världssyn hackern lever efter. Crackers, å andra sidan, använder samma etik som botten i sin verksamhet, men har vänt den till sin egen vinning i stället för allas goda. (Raymond 95:Hacker Ethic, the)

Jargonfilen säger (Raymond 95, 'Cracking' och 'Hacker'. Min översättning):

> **Cracking:** att bryta sig in i ett datorsystem, i motsats till vad många tror behövs det inte någon stor hackerskicklighet. Många crackers är endast mediokra hackers.
>
> **Hacker:** en person som med entusiasm uppslukas av programmering, eller som föredrar att programmera framför att bara teoretisera kring programmering.[1]

Ett porträtt av J. Random Hacker

Nedanstående beskrivning av den typiske hackern, ”J. Random Hacker”, den slumpmässigt urvalde hackern, är nästan helt och hållet baserat på Raymond 95. Appendixet ”A Portrait of J. Random Hacker” baseras på många revisioner av en beskrivning av hackern som från början skapades med en enkät skickad till Usenet News, med ett hundratal respondenter. Jag vill ta med en kortfattad, skämtsam beskrivning av hackern, för att visa på de likheter många hackers har med varandra. Raymond påpekar att detta inte är något de strävar efter genom att leva efter en viss mall, utan att det bara har blivit så. Han ger en jämförelse med enäggstvillingar som separertas vid födsel och växt upp på var sitt håll utan varandras vetskap. Ofta har dessa två personer sedan utvecklat samma intressen, smak, klädstil och liv. [2]. Jag vill understryka att jag i följande avsnitt kommer att generalisera ogenerat.

[1] Detta är bara en av åtta definitioner av ordet i jargonfilen.

[2] Intressant forskning, skulle detta innebära att det finns en särskild hackergen? Milde himmel, då har mina söner sin bana som hackers utstakad!

Den generelle hackern är intelligent och intensiv men tankspridd — kanske liknande stereotypen av en galen vetenskapsman. Trots ett mycket stillasittande liv är hackern oftare mager än fet och en solbränna på denna magra lekamen är sällsynt. Hackern klär sig vanligen i T-shirt, jeans, birkenstock eller gymnastikskor, lika ofta barfota. Långt hår, skägg och/eller mustasch. Dagens hackerutseende uppfyller sällan den stereotype nörden även om man fortfarande kan hitta en del på MIT[3]. Då pengar och karriär inte är det viktigaste för en hacker, slutar han hellre ett jobb än anpassar sig efter en klädkod, om sådan eftersträvas. [4]

Hackern läser mycket, bland annat science fiction och fantasy. Gamla datortidningar med numer pensionerade datorer och tillbehör tycks för vissa hackers närmast ersätta *Playboy* eller liknande.

En hacker är många gånger självlärd[5] och anses ibland vara bättre motiverad och mer respekterad än den utbildade hackern. Hackern avskyr byråkrati.

Skulle han eller hon mot förmodan lyfta blicken från skärmen och rikta den mot en annan, nämligen TV:n tittar denne helst på *Star Trek* eller *Babylon 5*, det vill säga rymd-science fiction. Närhelst hackern ser något annat som till exempel en långfilm, vilket år den än är från, studeras eventuella datorer och paneler som dyker upp mycket ingående, för att antingen a) skrattas åt för att de är så dåligt utförda schabloner av riktiga datorer, eller b) hänfört beundra och önska att man var gammal nog att ha kunnat vara hacker på den tiden[6].

Favoritmat: Orientaliskt, stark.

Politik: Vänster eller liberal, antiauktoritär.

Religion: Agnostiker, ateist, discordianist[7], zenbuddist, många gånger alltihop blandat till en egen religion som passar individen.

För att klara långa hacknätter då hackern kan vara uppe flera dygn i sträck drogar sig många på Coca Cola, Tab, Jolt Cola eller andra koffeinhaltiga drycker.

Den riktige hackerns honnörsord är nyfikenhet, med vilken denne många gånger har en förmåga att lära sig ”onödig” information och detaljer, som de ibland kan få nytta av senare. Ju skickligare hacker, desto större intresseområden tycks denne ha utanför datorernas värld.

Hackern är ofta slarvig i vardagslivet men lyckas alltid hålla en mycket god ordning på sina intellektuella arbeten. Tenderar att många gånger se sin omgivning som dum, men förväntar sig ändå att den ska ha samma höga intellekt som hackern. Är otålig mot människor som upptar värdefull tid, det vill säga, man måste vänta flera sekunder på ett svar — en eon av tid i datorsammanhang.

Naturligtvis finns det kvinnliga hackers, men dessa är tyvärr fortfarande ganska få. Därför använder jag mig mest av ordet *han* när jag talar om hackers. Jag hoppas att eventuella kvinnliga hackers som läser detta inte tar illa upp, jag är medveten om er existens.

Med denna bild av hackern tänker jag nu försöka komma till pudels kärna: humorn.

[3]Massachusetts Institute of Technology.

[4]Den hacker jag intervjuade dök upp till intervjun iklädd sladdrig T-shirt, trasiga jeans, barfota, blek och mager, med getskägg och mustasch.

[5]Min man hackern (som tycker om att skryta om att han har fått resultatet 0x103 på *The Hacker Test 1.0* — ni som förstår detta vet vilka ni är) är egentligen litteraturvetare, historiker och lingvist, och har inte läst ett enda poäng programmering eller liknande.

[6]Jag grundar detta på egen erfarenhet från TV-soffan.

[7]Discordianisterna hyllar kaosets gudinna, Discordia, eller Eris på grekiska, och är en slags 'parodireligion'. Typisk HHOS, det vill säga Ha, Ha, Only Serious.

Humor, Hacker: n. — Ett försök till definition

Så länge skrattet finns riskerar vi nog inte att vi alla slår ihjäl varandra en dag. Den bästa isbrytaren är oftast skrattet, ett hjälpmedel för att förena en grupp människor. Skrattet är också ett sätt att visa på en gemenskap hos en mindre grupp som exempelvis har gemensamma kunskaper och erfarenheter att grunda skrattet på (Se exempelvis Mellström 95:Kapitel 5).

Jag kommer endast ta några exempel på de uttrycksformer hackerhumorn tar, och denna text får inte ses som en komplett beskrivning men vad som kan sägas vara kärnan i hackerhumorn är humorkategorin *Ha, Ha Only Serious*, oftast förkortat HHOS (Raymond 95:ha ha only serious). Detta gäller speciellt parodier eller ironiska skämt som innehåller någon form av obekväm sanning för hackern eller för den eller de som åsyftas i skämtet.

Hackers kan skratta gott åt skämt som sätter form mot innehåll. Genom att till exempel visa upp en röd skylt framför en hacker där det står GRÖN med tydliga bokstäver kan man få en hacker att skratta, men bara första gången.

Hackern tycker även om att parodisera stora intellektuella konstruktioner. Det kan röra sig om specifikationer, standarddokument, språkbeskrivningar eller vetenskapliga teorier. Exempelvis skapade 1972 två hackers vid namn Don Woods och James Lyons ett programspråk som de valde att kalla INTERCAL. Enligt författarna själva skulle det stå för ”Compiler Language With No Pronounceable Acronym”. Från början var det menat som ett skämt, att de skulle skapa ett komplett programspråk, som så få som möjligt, helst ingen, skulle vilja använda.

The New Hackers Dictionary (Raymond 95, jargonfilen) definierar hackerhumor på ungefär följande sätt, och jag parafraserar.[8]

Hackerhumor: s. En distinkt delad intellektuell humor som finnes bland hackers, med följande karaktäristiska drag:

1. Att sätta form mot innehåll. Jag har redan tagit upp ett exempel på det i inledningen, när jag berättade om den röda skylten med texten GRÖN på.

2. Parodier av stora intellektuella konstruktioner, till exempel specifikationer, standarddokument, språkbeskrivningar eller hela vetenskapliga teorier. Hit hör bland annat programspråket Intercal.

3. Skämt som involverar extremt precisa resonemang baserade på bisarra, vansinniga eller helt enkelt mycket ointuitiva premisser. Visste du till exempel att meningen med livet är 42?

4. Warner Brothers tecknade filmer, Bröderna Marx och Monty Python's Flying Circus. Här är hela Liftarens guide till galaxen ett utmärkt exempel.

5. Referenser till symbol- och objektvärlden och de associerade idéerna inom zenbuddism och taoism. Här har flera olika AI-Koans författats.

Raymond påpekar att om du har en känsla av att det finns en gemensam nämare mellan dessa drag så har du a) alldeles rätt och b) reagerat som en hacker. Jag

[8]Detta är inte ett citat, eftersom mina egna kommentarer är insprängda bland Raymonds visdom. Jag tar heller inte med alla definitioner utan bara de som jag kommer att ge exempel på senare i texten.

tänker dock inte ge mig in på att hitta denna gemensamma nämnare, utan är mest intresserad av att visa fram exempel på dragen ovan.

Vad som tycks vara det grundläggande i hackerhumorns utformning är dock hackerns intresse för, och kunskaper om datorer, men framför allt på en mycket stor, positiv nyfikenhet, men även en lika stor del självironi.

Exempel på hackerhumor

Programmer too impolite

Som första exempel ska jag berätta lite om programspråket INTERCAL. Som jag tidigare nämnt var INTERCAL från början ett skämt. Det var meningen att skapa ett fullt utvecklat programspråk, men som var så ogästvänligt att ingen skulle vilja arbeta med det. I grunden kan vi se det här som HHOS, i det att programspråkets konstruktörer ville visa på de idiotiska — men seriösa — programspråk som har konstruerats som det är meningen att man faktiskt ska använda. INTERCAL går alltså att använda, men inte gärna. Jag tar i första hand upp detta som ett exempel på hackerns lek med inveklade precisa konstruktioner.

Typiska komandon i INTERCAL är till exempel COME FROM[9] som skapar ett större eller mindre kaos i koden. Varje rad i INTERCAL skall dessutom börjas med ”DO”. ”DON'T” eller ”PLEASE DO”, och om användaren använder för lite ”PLEASE” klagar kompilatorn på att programeraren är alltför oartig, ”Programmer too impolite”.

INTERCAL-skämtet/utvecklingen pågår fortfarande, 24 år senare. Nu finns dessutom en ny version av språket, skapat av Eric S. Raymond, som han har döpt till TRINTERCAL. Språket går ut på att det baseras på tritar (-1, 0 och 1) istället för bitar (0 och 1, dvs binära tal). Så istället för att basera programets operationer med det vanliga ”AND” och ”OR” finns nu även ”BUT” för att förvirra programeraren ytterligare.

6 multiplicerat med 9 i basen 13 är 42

En trilogi böcker som jag funnit att många hackers finner stort nöje i, och som jag dessutom har hittat i en lista på hackerlitteratur i *TNHD*, är *Liftarens guide till galaxen* av *Douglas Adams*. Det är en samling på fem böcker[10] Liftarens Guide är en slags Monty Python-i-rymden, lika bisarr och med totalt oväntade vändningar. Böckerna är så uppskattade av hackers att många uttryck och annat som du till exempel kan hitta i Jargonfilen kommer just från dessa böcker. Liftarens... visar flera exempel på vad hackers tycker är roligt även utanför böckerna, eller som en lysit[11] förklarade för mig:

> Adams har en förmåga att beskriva och förklara teorier bakifrån så att säga. Jag skulle vilja jämföra med Tage Danielssons sätt att beskriva en ko; en tetraförpackning överdragen med koskinn. Det

[9] Även den mest envetne humanist har säkert någon gång kommit i kontakt med programspråket BASIC, där ett komando är GO TO.

[10] Ja, jag vet att jag kallade det för en trilogi för ett par meningar sedan, men det ska vara så här.

[11] En lysit är alltså en medlem i datorföreningen Lysator i Linköping

> ger ett nytt sätt att se på allting, ett sätt som en hacker ofta gör. (Cardell 96)

Ett centralt skämt i böckerna, och som ofta syns och hörs i hackersammanhang är ”42”. Vad är 42? Det är det svar som superdatorn *Deep Thought* ger forskarna när de frågar efter meningen med livet, universum och allting. Vetenskapsmännen väntar med spänning på vad svaret ska bli på den fråga som har plågat mången tänkande varelse sedan begynnelsen, datorn har matats med all information som kan tänkas vara intressant och ska nu efter en lång tids arbete ge Svaret. Och det har jag ju redan nämnt att det är 42.

Att på det här sättet ge ett svar som inte är ett svar på en allvarligt ställd fråga, likt en koan inom zenbuddismen tycker hackern är roligt. Men hackers har även hittat en fråga till svaret 42. I en senare del av böckerna lägger nämligen huvudpersonerna alfapetbrickor i en slumpvis ordning och får en mening som säger: ”Vad får man om man multiplicerar sex med nio?” (Adams 93:346)

Nå, inte är det 42 i alla fall, men om vi bara hade begåvats med tretton fingrar i stället för tio hade svaret blivit just 42, för 6 multiplicerat med 9 *i basen tretton*, i stället för det vanliga decimala, basen 10, talsystemet, är just 42! Alltså, hade vi haft tretton fingrar, då vi troligen skulle ha räknat i basen tretton, så skulle vi ha meningen med livet klar för oss — 42. Det här är ett exempel på ett extremt precist resonemang baserat på helt ointuitiva premisser, som jag presenterade i definitionen av hackerhumor.

Jag nämnde tidigare svaret 42 i relation till en zen-koan. En koan inom exempelvis zenbuddismen är en ställd fråga utan ett egentligt svar, av typen:

> En munknovis frågade mästaren Joshu:
> — Har en hund buddanatur?
> Mästaren svarade:
> — MU!

Buddisterna använder dessa koans att meditera till, och när de har funnit en lösning på koanen har de kommit en bit mot upplysningen.

Inom hackerdom har man sina egna koans, så kallade AI-koans. Jag ger ett exempel:

> En novis försökte laga en trasig Lispmaskin genom att växla strömmen mellan av och på. Knight[12] som såg vad novisen sysslade med sade barskt:
>
> — Du kan inte laga en maskin bara genom att slå på och av strömmen utan att ha förståelsen för vad som är fel.
>
> Knight slog sedan på och av strömmen. Maskinen fungerade igen.

(Raymond 95:AI Koans)

Jag tror inte riktigt att hackers ”mediterar” till dessa, utan jag tror snarare att det är ett uttryck för deras beundran för vissa gurus eller wizards[13], men att det även ger en bild av hackerns syn på datorerna som tänkande varelser, eller i alla fall plåtburkar fulla med magi som endast en wizard kan bemästra helt och fullt.

[12] Knight var en av dem som designade Lispmaskinen.
[13] En Wizard är en mycket kunnig hacker som många andra hackers ser upp till.

April Fool's Day

Sedan 1 April 1995 samlas en skara hackers, de flesta från Linköpings universitets datorförening Lysator, för att gå ut och äta, naturligtvis orientaliskt. Det är frågan om April Fool's Day. Bakgrunden till denna tradition kommer från MIT där många av studenterna brukade gå ut tillsammans för att äta kinamat som ju hackers tycker om. Vid ett tillfälle råkade detta vara den 1:a april. En hacker i sällskapet vid namn Gosper försökte beställa direkt från den kinsesiska texten, men beställde fel. Kyparen vägrade att servera honom det han önskade eftersom det inte skulle smaka bra, men Gosper insisterade, trots att han förstod sitt misstag och fick in sin maträtt — Sweet'n'Sour Bitter Melon, en totalt oätlig maträtt. Detta blev sedan en tradition, att äta Sweet'n'Sour Bitter Melon varje 1:a april.

På den första April Fool's Day i Linköping samlades omkring 20 hackers på en kinarestaurang som bland annat serverar buffé. Då man under en buffé ofta reser sig från sin plats för att hämta om, följde det sig så att den som kom tillbaka satte sig på en annan ledig plats vid bordet, där det fanns någon. Kyparen blev naturligtvis förvirrad då han skulle hålla reda på beställningarna. Det här skämtet[14] frammanar för mig en bild av hackerns världssyn. Den skulle gå ut på att hela världen är en stor programmerbar dator, och kyparen i det här fallet var ett program de nu skulle göra ett slags idiottest på.[15]

Jag ser för min inre blick dessa 20 hackers sitta och förväntansfullt se om kyparen skulle krascha, med orden "segmentation fault (core dumped)" blinkande i pannan. Men det är bara min egen reflektion, jag kan ju ha fel. Nu var inte kyparen ett program, och hackers har trots ett förvirrande yttre intryck en god ordning intellektuellt sett så alla hade reda på vad de var skyldiga, och kunde betala rätt. Ordningen var återställd (Cardell 96).

The Ugliest Man on Campus

Mycket hackerhumor går som jag tidigare förklarat ut på frasen: *Ha, Ha Only Serious!*, gärna förkortat HHOS. HHOS är ett sätt att antingen a) ge en komisk utformning på något som i grunden egentligen är allvarligt, eller b) tvärt om vränga till något mycket komiskt så att det ger intryck av att vara något seriöst. Ett exempel på HHOS ges i *The Second Self* (Turkle 84).

Hon skriver att, vid MIT, något av en hackerdoms högborg i USA, grundade en gång en student tävlingen *The Ugliest Man on Campus*, det vill säga den fulaste mannen på universitetet. Tävlingen var menad att vissa kontrasten mellan till exempel Harvard, där mannen ska vara sexig, snygg och åtråvärd, och på MIT, där de flesta manliga studenter var av arten nörd. Under en tid går kandidaterna i tävlingen runt och exploaterar sina finnar, beniga knän och bleka, magra kroppar samtidigt som de samlar in pengar som senare skänks till välgörenhet när en vinnare röstats fram.

[14] Min make, som var med då, har påpekat för mig att det inte var meningen från början utan att det bara blev så, men efter att de som var närvarande vid middagen upptäckte vad de höll på med tyckte att det var så kul att de fortsatte kvällen igenom.

[15] Att idiottesta ett program innebär att ge så mycket dumma kommandon som möjligt för att se om man har missat något väsentligt, som till exempel risken att radera större filer eller liknande av misstag. Klarar programmet testet så är det, förhoppningsvis, idiotsäkert.

När datoranvändandet påverkar tanken mer än önskat

Vi har nog alla någon gång förstrött läst något av alla dessa skämt som går ut på att ”Du vet att du är 40 när...”. Hackers har utvecklat en egen form av detta, nämligen ”You know you've been hacking too long, when...”[16], det vill säga ”Du vet att du har hackat/suttit för länge framför datorn när. . . ” och kan exemoelvis låta så här:

Du vet att du har hackat för länge när. . .

> din flickvän kärleksfullt kysser dig i nacken och du tänker: ”Hm, prioriterat avbrott!”
>
> du på allvar funderar på hur du ska kunna kommentera bort fertiliteten från din flickväns källkod.
>
> du har lättare att komma ihåg din E-mailadress än din riktiga adress.

Dessa skämt är troligen ett sätt att hålla ihop hackers, många av exemplen är faktiskt upplevda av en del hackers. Mycket av hackerdoms skämt och slang går ut på att ta ett ord eller en idé som endast gäller i datorsammanhang och föra över den på resten av tillvaron, precis som i exemplen ovan. (Cardell 96)

Practical Jokes

En av betydelserna av ordet ”hack” är faktiskt just ”practical joke”. Naturligtvis skall skämtet vara synnerligen klurigt och gärna ha något att göra med tekniska saker. MIT, som inte har ett eget fotbollslag, har ofta skämtat under fotbollsmatcher med de universitet som tävlar just då. Till exempel har hackers säkert mer än en gång bytt ut de stora skyltar som publiken ibland håller upp och som då bildar ett stort ”plakat” med ett aktuellt fotbollslags logo. Istället har alltså skyltarna bytts ut så att bokstäverna M.I.T. visats istället. Detta är ett riktigt hack, särskilt då dessa scheman för skyltarnas placering påminner om programmering (Cardell 96).

Ett annat skämt hittade jag i *Engineering Lives* (Mellström 95). På ett litet mjukvaruföretag i en medelstor svensk stad som vi inte ska nämna vid namn fick Mellström en historia berättad om hur en teknisk wizard vid ett tillfälle inverterade bilden på TV:n så att den hamnade upp och ner, men eftersom han dessutom rent handgripligen vände upp och ner på TV:n så var bilden ”rätt”. När en av hans kollegor såg TV:n så såg han att något såg fel ut men han kunde inte sätta fingret på det, och försökte skruva på rattar och knappar för att se om han kunde korrigera vad som nu var fel på bilden, innan sällskapet i rummet inte kunde hålla sig längre utan började gapskratta och förklara vad som var fel (Mellström 95:95).

Den här formen av skämt sätter intellektet och de tekniska kunskaperna på prov, först att komma på skämtet, och sedan ha tekniska kunskaper nog att kunna utföra det. Hacket blir ett konstnärligt mästerprov, något som allt hackande egentligen slutligen går ut på.

[16] Detta förkortas nästan alltid i skrift med YKYBHTLW.

Avslutning

Six Phases of a Project:

1. Enthusiasm.
2. Disillisionment.
3. Panic.
4. Search for the Guilty.
5. Punishment of the Innocent.
6. Praise and Honors for the Nonparticipants.

(Jennings 90:124)

När jag först kom på att skriva om hackerhumor var jag full av tillförsikt och entusiasm över uppsatsen jag skulle skriva. Material fanns det gott om och det vandrar omkring en levande uppslagsbok i ämnet i min egen lägenhet. Problemet var bara hur jag skulle formulera frågan, det fick ju inte vara för avancerat. Doktorsavhandlingen får vänta några år så att säga...

Jag löste det genom att inte ställa upp något verkligt problem som skulle genomborras, utan i stället fungera som en guide som visar på exempel. Min önskan med den här uppsatsen gick ut på att visa på hackerns humor i stort, med en koncentration på vad den tar sig för praktiska uttrycksformer. Jag hoppas att jag med den här texten även har lyckas fila bort lite av den negativa betydelsen av ordet hacker som har florerat i media allt för länge, och istället visa att hackern inte nödvändigtvis är en instängd, enkelspårig datornörd som inte kan tala om annat än datorer, utan att det istället i mycket handlar om en utbredd och avancerat utformad kultur.

Med stöd i både vetenskapliga texter, hackerdoms egna texter och en intervju har jag försökt att dels beskriva den typiske hackern på ett skämtsamt sätt, samt visa på exempel på hackerhumor. Jag har vidare löst kategoriserat dessa exempel efter en given mall. (Raymond 95:Humor, Hacker)

Det svåraste för mig har varit att sålla bland materialet. Jag har hittat mängder med texter och exempel på hackerhumor, och det största svårigheten för mig har många gånger varit att förklara varför det är ett exempel på just hackerhumor. Jag har stött på flera uttryck och skämt både på Internet och i litteraturen som jag har småfnissat åt, känt att *det här* är ett bra exempel, men inte kunnat säga varför det är det.

Då jag även vet att många hackers slukar alla texter de får tag på som handlar om dem, har jag även blockerats av tanken på att fler hackers än min man kommer att läsa det här. Jag hoppas bara att jag har gjort er rättvisa. På grund av min positiva inställning av hackers har jag även varit rädd att min uppsats inte kan betecknas som objektiv, och att den gemene läsaren skulle störa sig på det.

Källor

- Adams, Douglas. 1993. *Liftarens guide till galaxen*, samlingsvolym i översättning av Thomas Tidholm. Bonnier Alba, Stockholm.

- Jennings, Karla. 1990. *The Devouring Fungus — Tales of the Computer Age*. W.W. Norton & Company, New York, London.
- Mellström, Ulf. 1995. *Engineering Lives — Technology, Time and Space in a Male-Centered World*. Linköping Studies in Arts and Science 128, Tema, Linköpings Universitet.
- Raymond, Eric S. 1995. *The New Hacker's Dictionary — The Jargon File*. Utgåva 3.2.0. Senast publicerad på papper (motsvarande onlineutgåva 3.0.0) av MIT Press, Cambridge, 1994.
- Turkle, Sherry. 1984. *The Second Self — Computers and the Human Spirit*. Granada Publishing Limited, London.
- Samtal/intervju med Mikael Cardell, cardell@lysator.liu.se. 1996. Lysator Academic Computing Society, Linköpings Universitet.